

(המשך מעמוד 21)

וכי יחידותיו שלו היא שתבצע את הפריצה. הכוח הראשון שהגיע היה בן עשרות שוטרים, בפקודו של מפקד מישטרות מחוז תל-אביב, ניצב דויד עופר. הניצב, אשר תיגבר תוך שעה את כוחותיו לכדי כמה מאות שוטרים, ידע כי הפעולה גמצמת תחת אחריות המישטרה, ונהג בהתאם.

חצי שעה אחרי השוטרים הגיעו שוטרי היחידה המיוחדת, שהוקמה לאחרונה על-ידי המטה הארצי: היחידה ללוחמת ב-פעולות-טרור בפנים הארץ. חיילי יחידה זו לבשו את מדי מישטר-הגבול. היא הוקמה אחרי אסון מעלות, ולאחר שהממשלה הח' ליטה, בעיקבות הדו"ח הסודי שהגיש לה האלוף רחבעם (גאנדי) זאבי, יועץ ראש הממשלה לפעילות-חבלנית-עוינת, כי ה' מישטרה תהיה אחראית על מיקרים כמו שהיו במעלות, קריית-שמונה ובית שאן, ולשם כך עליה לחקים יחידה מיוחדת. תקציב מיוחד, שלא מתקציב המישט' רה, ניתן ליחידה

משך חודשים ארוכים התאמנו שוטרי היחידה בפעולות קומנדו מסוגים שונים

וגושאים

אשר היו צריכים להכין את היחידה לכל מיקרה אפשרי של פעילות פידאיון בתוך ישראל.

אחת הפעולות הראשונות, להן דאג מפקד אותה יחידה, קצין-מיסמר הגבול בדרגת ניצב-מישנה, הייתה להשיג את תוכנית הי בניין של מלון סאבי. לאחר שלמד אותה בעזרת קציניו, תכננו תוך כמה דקות את פעולת ההתפרצות למלון ודיווחו על כך לשירות-מישטרה שלמה הלל, אשר ישב באותה עת ליד ראש-הממשלה במטה ב' תל-אביב.

תשובת חשד הייל הייתה חד' משמעותית: זהמתי, ולא דפועל.

בינתיים הגיע למקום הכוח השלישי. יחידת צה"ל מאחד הבטיסים שאינם רחוקים מתל-אביב.

ליחידה זו יש מפקד, ולאותו מפקד נדמה היה כי הוא יערוך את הפריצה וכי הוא-הוא מפקד הפעולה.

אמה של עסקנים

בשעה 1.45 הגיע למקום הכוח הי רביעי. היו אלה חיילי אחת היחידות המובחרות של צה"ל,

מפקד אותה יחידה החל מארגן את אנשיו לפריצה אל תוך הבניין.

אולם בארבעה כוחות אלה לא היה די. מפקד יחידת צה"ל הראשונה שהגיעה לי מקום שמע בדין כי קהל רב מפריע לי פעולות כוחות-הביטחון, ולמרות שבשעה שלוש לפנות בוקר קשה היה למצוא את הקהל הרב, ורק סקרנים בודדים נשמרו היטב על-ידי שוטרים, החליט להביא למקום יחידה גדולה של שוטרים צבאיים בעלי קסדות לבנות, כדי לשמור על הסדר.

בז אחד מהכוחות קבעו את מופקדתו באחד מפינתחי הכתבים שברחוב הירקון, בקטע שכין רחוב גאולה לרחוב יונה הנביא, כאשר מפקד ש' כל אחד מהכוחות בוצע את הפעולה.

באותה שעה נערך במטכ"ל דיון שבו השתתפו ראש-הממשלה, שר-הביטחון, שר-המישטרה והרמטכ"ל.

חייל עם מצפון

אלוף-משנה עוזי יאירי בתקופה בה שירת כמפ' קד חטיבת צנחנים סדירה, אחרי שקודם לכן פקד השתתף בפשיטה על שדה-התעופה בביירות, בפשיטה על בסיסי המחבלים בסריפולי שבצפון לבנון ופקד על פשיטת צה"ל הנועות למיפקדת החבלנים בביירות באפריל 1973. הצילום: שלמה ערד. שמסר מתמונותיו של עוזי יאירי למערכת ללא תמורה.

שריפות, נשלחו סלוגות שונות מהחטיבה למשימות שונות במקומות אחרים.

כאשר הוטלה עליו המשימה לטהר את ציר טירטור, היו למעשה תחת פיקודו של עוזי, בגירת ראס-טודאר, רק שני גדודים של החטיבה. עם כוח זה היה עוזי צריך לבצע משימה בלתי אפשרית. הלחץ היה עצום. לא היה פנאי לאיסוף מידע על האויב בשטח. לא ניתנה לעוזי שהות להכין את כוחותיו לקרב. הוא לא קיבל כל סיוע ארטילרי או אווירי.

בלילה של ה-16 באוקטובר נכנס עוזי יאירי עם יחידתו למלכודת של "החווה הסינית".

מאבק

עם המצפון

דוד הצנחנים של יאירי לחם ב' משך הלילה לחימת אכזרית נגד כוח מצרי עדיף, מחורר וערוך בעמדות. רוב חיילי הכוח נפגעו. כמעט כל מפקדיו נהרגו. בבוקר הסתתרו שרידי היחידה בתעלה רחבה שליד החווה הסינית, ללא תחי' מושת, מבלי שניתן יהיה להחיש אליהם תיגבורת. עוזי הבין כי אינו יכול להמשיך במשימה. הבעייה שעמדה בפניו הייתה איך להציל את שרידי אנשיו והפצועים שרוכזו בתעלה. הוא ביקש אישור מהאלוף אברהם (ברנ) אדן, לו היה כפוף, לסגת. האישור לא ניתן. גם אלוף הפיקוד, שמואל גונן, שלא היה מודע לחומרת מצבו של הגדוד של עוזי, שלמעשה כבר לא היה קיים, פקד עליו להמשיך להילחם. רק אחרי שחיים בר-לב סייר בשטח וראה את המצב לאשורו אישר את פינוי הצנחנים. לא הייתה כבר אפשרות לסגת. היה צורך לחלץ את האנשים אחד אחד או בחוליות תחת אש כבדה.

ב-16 באוקטובר 1973, היום בו החל צה"ל לצלוח לגדה המערבית של תע' לת-סואץ, נערך בגדה המזרחית של הי תעלה אחד הקרבות היותר מרים והעקור בים מדם בתולדות מלחמת יום-הכיפורים. היה זה הקרב שזכה לתואר "קרב ה' צנחנים על החווה הסינית".

בצהרי אותו יום התחזר לפיקוד צה"ל כי המצרים עדיין שולטים על אחד משני צירי התנועה המובילים אל ראש-הגשר, דרכם אמורים היו לזרום האספקה, התיגר בורת וציוד הגישור. שני הצירים היו מקבילים זה לזה. האחד מהם, שכונה בשם ציר עכביש, היה כביש סלול. הציר הצפוני יותר, שכונה ציר טירטור, לא היה אלא דרך עפר רחבה שהמיתחם המצרי הגדול ב"חווה הסינית" שלט על קטע ניכר ממנה.

כדי לטהר את הציר היה צורך להזעיק חייל-רגלים. התפקיד הוטל על חטיבת צנ' חנים, בפקודו של אלוף-משנה עוזי יאירי. עוזי, שהיה אז בן 37, נחשב אחד הכוחות העולים והמבטיחים בקצונה הגבוהה של צה"ל. לזכותו נזקפה כבר שורה ארוכה של מבצעים קרביים נועזים עליהם פיקד. במשך תקופה ממושכת עמד גם בראשה של יחידה לוחמת מובחרת של צה"ל. מפקד חזית הדרום, רב-אלוף חיים בר-לב, שבתקופת כהונתו כרמטכ"ל כיהן עוזי כראש-לישכתו, החליט להטיל עליו את המיבצע. "בהצלחת המיבצע תלויה הי צליחה כולה", אמר בר-לב לעוזי באלחוט. "ובלי הצליחה איני יודע איך תיגמר המלחמה".

במשך יותר משנה, מאז מונה כמפקד חטיבת הצנחנים, הכין אותה עוזי ביסודיות ובמקצועיות שאפיינו אותו. לי מיבחן העליון שלה — המלחמה. אולם כאשר פרצה המלחמה במפתיע, היא מצאה את חטיבתו של עוזי מבוהרת ומ' פוצלת. בימים הראשונים של המלחמה, כאשר הפיקוד פעל בשיטה של כיבוי

באותה עת נסלה ההכרעה. היחידה הי מבצעת תהיה היחידה המובחרת של צה"ל שלמה הלל

מיהר לשטח והיה השר הראשון שהגיע למקום, בשעה 3.30 לפנות בוקר, כדי להסביר לאנשי היחידה המיוחדת מדוע הוחלט שלא הם יבצעו את הפעולה. ו' לנחמם.

באותה עת שודרה הוראה למפקד הי יחידה של צה"ל, להתכונן לפרוץ. כאשר חבשו חיילי אותה יחידה את כובעי-הבד הלבנים על קסדותיהם, היה ברור לגמרי, לכל הכוחות המצפים בשטח, כי היחידה המובחרת היא שתערוך את הפריצה.

מלחמת הגנרלים ואחירה

שעת הפריצה נקבעה סמוך לשעה ארבע.

אולם העירעורים מצד מפקדי שתי היחידות האחרות בפני חי' רמטכ"ל, ראש-הממשלה ושרי-ה' ביטחון, נמשכו עוד זמן רב. עד שהסתיימו עירעורים אלה, עברה עוד שעה ארוכה, והאור הירוק לי התחיל את הפעולה ניתן רק שעה יותר אחרי-כך.

העיוכים שחלו בפעולה מסתמנים עתה באור חמור ביותר לאחר שנערך התחקי, וחוקרי המודיעין שזוהו עם בני-הערובה ששוחררו, ועם הפידיאי שנתפס חי. מס' תבר כי את מיטעני החבלה, שגרמו ל-אבידות הכבדות בקרב בני-הערובה, הצמי דו הפידאיון לגופה של הצעירה השווייצית מריה רוט

לולא ריב הסמכויות בין המפקדים והכוחות בשטח, ואילו הייתה הפעולה מתבצעת באחד משני הי' מועדים שנקבעו ובוטלו אחר-כך (המועד הראשון שהוצע עידידי היחידה המישטרית המיוחדת, סמוך לשעה שוש, והמועד הרא' שון שהוצע עידידי יחידת צה"ל המובחרת, שעה ארבע בבוקר),

וחיי הי

אדם היו ניצלים.

קרבות הגנרלים, אשר תוצאותיהם הנהר-סניות ממלחמת יום-הכיפורים גרמו לאסר-נות כה רבים, הביאו שוב לאסון שעלה בחיי אדם, כאילו לא אירע דבר, כאילו לא נלמד כל לקח.

המערכת לא פעלה

פעולה נגד הפידאיון במלון סאבי הייתה שרשרת של מחדלים, אשר תחילתם עוד לפני נחיתת סירת הי פידאיון בחוף תל-אביב, בעצם חדירת סירת האם וסירת הגומי של המחבלים. לכוחות-הביטחון ידוע מזה זמן רב על פעילותה של יחידת פידאיון מובחרת ב' סוריה, המתאמנת לקראת חדירת לישראל דרך הים. אנשי היחידה, אשר נבחרו ב' קסדות רבה, עוברים אימונים ימיים. מסוג האימונים של השיטת של הקומנדו הימי הישראלי, והם אנשי-ספרדע לכל דבר.

מיספר יחידות של הקומנדו של הי פידאיון נתפסו כאשר ניסו לעבור במימי הגבול הצפוני, ובמקום הוקמה מערכת גילוי אשר מומחים טוענים כי היא מערכת הגילוי-הימי המשוכללת ביותר בעולם מ' (המשך בעמוד 26)